

College van burgemeester en wethouders

GOEDGEKEURD

Vergadering van 2 juli 2024

Programma - Regie op Vitaal Platteland

13	2024_B&W_00512	Informatienota over het Hoofdlijnenakkoord in relatie tot Vitaal Platteland
-----------	---------------------------	--

Samenstelling:

Aanwezig:

J.H. Bats, burgemeester en voorzitter; M. Smit, wethouder; T. Jongman, wethouder; B. Harmsma, wethouder; M. Scheringa, wethouder; M.W. de Graaf, gemeentesecretaris

Samenvatting

Met het Hoofdlijnenakkoord van de coalitiepartners laat de rijksoverheid een nieuwe wind waaien in het landelijk gebied. Zo is er aanmerkelijk minder geld beschikbaar vanuit het Transitiefonds. Dit raakt het Provinciale Programma Landelijk Gebied, en daaruit voortvloeiend ook de gebiedsprocessen. De gemeenteraad is hier in een werkvergadering op 9 april jl. juist nog over geïnformeerd.

De gemeente Steenwijkerland wil regie houden op de transitie. We houden vast aan onze koers om DE proeftuin voor Nederland te worden en zijn daarin goed op weg.

Informatienota

Inleiding

In een werkvergadering op 9 april jl. bent u geïnformeerd over de PPLG-gebiedsprocessen in Steenwijkerland. In drie deelgebieden oriënteren boeren zich op de toekomst, op basis van de natuur- en klimaatopgaven van Rijk en provincie. Als gemeente ondersteunen en faciliteren we deze gebiedsprocessen. We hebben de ambitie om regie te voeren op hoe we in Steenwijkerland met deze opgaven omgaan. Zodat ons platteland leefbaar en vitaal blijft.

Met het onlangs gepresenteerde Hoofdlijnenakkoord van de beoogde coalitie van PVV, BBB, NSC en VVD is een nieuwe situatie ontstaan. Grootste verandering is dat er minder financiële middelen beschikbaar zijn. En dat o.a. de stikstofdoelen onderwerp van gesprek zijn met Brussel.

De provincie Overijssel heeft gereageerd op het Hoofdlijnenakkoord. In de bijlage van deze informatienota vindt u de brief van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten. In de brief staat dat GS een pas op de plaats maakt met het ontwerp-PPLG. En dat GS "alles op alles zet" om de boeren in de lopende gebiedsprocessen te ondersteunen.

Deze nieuwe situatie vraagt ook om een reactie van Steenwijkerland. In deze nota informeren we u over onze insteek.

Kernboodschap

Het Hoofdlijnenakkoord, en de provinciale reactie daarop, hebben impact op de ontwikkelingen in de agrarische sector. Er komt voorlopig geen Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG), en de financiële middelen zijn ingeperkt. Wel geeft de Provincie Overijssel aan dat ze "alles op alles zet" om

de drie gebiedsprocessen in onze gemeente te ondersteunen. We volgen de lijn van de provincie op dit punt. We zetten in op samenwerking en zoeken met onze gebiedspartners naar kansen. Daarnaast blijven we boeren stimuleren om zich te oriënteren op regelingen, innovaties en samenwerking. We zetten daarvoor onze subsidieregeling in.

Consequenties voor de gemeente

In het bestuursprogramma Vitaal Platteland hebben we de ambitie neergelegd om van 'Weerribben-Wieden' de proeftuin van Nederland te maken. We nodigen ondernemers uit om zich de komende jaren in gebiedsprocessen en pilots te oriënteren op de toekomst. We hebben een aanjaagbudget waarmee we innovaties en samenwerking stimuleren.

De huidige opstelling van het Rijk in het Hoofdlijnenakkoord doet niets af aan deze ambitie. We merken dat ondernemers nog steeds ideeën hebben voor pilots, of behoefte hebben aan kennis of samenwerking. We verwachten dan ook dat we in 2024 de beoogde resultaten van het bestuursprogramma gaan halen.

Echter, voor een toekomstperspectief voor ondernemers is meer nodig dan het aanjagen van pilots. Met name overheden moeten langjarige zekerheid bieden. We zetten ons hiervoor in via de volgende actielijnen:

We werken samen met gebiedspartners: In het derde kwartaal dit jaar maakt de lokale Deelgebiedscommissie De Weerribben-Wieden een doorstart. Dit platform van lokale gebiedspartners helpt ondernemers vooruit door het samenbrengen van kennis en uitvoeringskracht. Regionaal is er samenwerking in de bestuurlijke Regiegroep Noordwest-Overijssel. In deze Regiegroep werken gebiedspartners samen aan een toekomstperspectief. Met name de langjarige continuering van onze gebiedsprocessen is op dit schaalniveau een thema. Op provinciaal niveau is er het bestuurlijk overleg Toekomst voor het Platteland. Wethouder Harmsma maakt deel uit van dit TOP-overleg, namens de vijf gemeenten van Noordwest Overijssel. Juist aan deze tafel worden de gesprekken met het Rijk voorbereid. En reageren de partners op de beleidsvoorstellen van de provincie Overijssel.

We zetten de komende jaren bijna 7 miljoen euro in voor veenweidemaatregelen in Noordwest-Overijssel: De provincie Overijssel heeft de toezegging dat er op korte termijn 234 miljoen euro beschikbaar komt voor natuur- en klimaatmaatregelen in Overijssel. Dit geld is voor 2024-2026. Bijna 7 miljoen is beschikbaar voor de zogenaamde proeftuin Veenweide Noordwest Overijssel. Samen met de gebiedspartners van de Gebiedsgerichte Aanpak Noordwest-Overijssel gaan we dit ambitieuze pakket maatregelen realiseren, om zoveel mogelijk klaar te zijn voor de toekomst. In de bijlage is een factsheet van de provincie Overijssel, over het totale pakket van maatregelen. We zullen u over het thema veenweide nader informeren met een vervolgnota.

We versterken ons programmateam Regie op Vitaal Platteland: we zetten het komende jaar extra in op het bezoeken van boeren en het bieden van individuele ondersteuning. Met name boeren die deel willen nemen aan stoppersregelingen of zich willen verbreden/specialiseren hebben behoefte aan een goed contact met de gemeente.

Communicatie

De informatie uit deze nota nemen we op in de volgende nieuwsbrief van Vitaal Platteland. Deze nieuwsbrief wordt eens per kwartaal verzonden en bereikt nagenoeg alle boeren in onze gemeente.

Vervolg

De provincie heeft eerder toegezegd het ontwerp-PPLG te willen presenteren aan raadsleden, tijdens de periode van terinzagelegging. Er is nog geen planning van deze terinzagelegging. We zullen u hier tijdig over informeren.

Ook gaan we u nader informeren over de veenweidestrategie en het pakket aan maatregelen voor de proeftuin Veenweide.

Besluit

In te stemmen met de informatienota over Hoofdlijnenakkoord en Vitaal Platteland.

Bijlagen

1. bijlage - Brief van GS aan PS 28-05-2024.pdf
2. bijlage bij Informatienota Hoofdlijnenakkoord -PPLG Factsheet - Nu investeren in de toekomst voor ons platteland 2024-2025.pdf

Provincie Overijssel
Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
www.overijssel.nl
overijsselloket@overijssel.nl
KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Provinciale Staten van Overijssel

Inlichtingen bij
Mevr. J. Visser-Kuiper
Telefoon +31384997035
JFX.Visser-Kuiper@overijssel.nl
Dhr. B.F. McCarthy
Telefoon 038 499 84 22
BF.McCarthy@overijssel.nl

Datum	Kenmerk	Zaaknummer	Pagina	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
28.05.2024	D2024-05-007591	2024-014670	1 van 2		n.v.t.	

Onderwerp: Brief aan PS Stand van zaken PPLG

Toezending aan Provinciale Staten met oogmerk:
[X] ter informatie
[] anders, en wel:

Op 16 mei 2024 publiceerden de formerende partijen in de Tweede Kamer het Hoofdlijnenakkoord. In hoofdstuk 4 'Een goede toekomst voor land- en tuinbouw en visserij, voor voedselzekerheid, voor natuur' staan enkele uitgangspunten voor het nog op te stellen Regeerakkoord. Deze uitgangspunten hebben consequenties voor hoe we als provincie kunnen en willen werken aan de toekomst voor ons platteland in het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG Overijssel). Er is veel onduidelijk omdat de nadere uitwerking in het uiteindelijke Regeerakkoord nog moet plaatsvinden; dat leidt tot onzekerheid bij alle betrokkenen. Met deze brief geven wij onze eerste duiding van het Hoofdlijnenakkoord en geven we aan hoe we, met de kennis van nu, hier mee om willen gaan.

Hoofdlijnenakkoord

We zien in relatie tot het PPLG Overijssel de volgende aspecten in het Hoofdlijnenakkoord:

- Koers van het beleid:
 - Inzet in Brussel gericht op andere kaders voor milieu-, water-, mest- en natuurwetten;
 - Veel aandacht voor verdienvermogen landbouw, inclusief structurele inzet op agrarisch natuurbeheer;
 - Inzet op ander stikstofbeleid, waarbij onder meer gezocht wordt naar andere systematieken en bedrijfsgerichte emissiedoelen, gekoppeld aan wat gebiedsgericht voor stikstofgevoelige natuur nodig is; deze inzet moet in samenhang worden gezien met het herstel van de natuur, het watersysteem en het klimaat;
 - Andere doelen van de Overijsselse 3x3-aanpak - sociaaleconomische kwaliteit (leefbaarheid), schoon water (KRW), klimaat (veenweide en bossen), overig natuurherstel en groenblauwe dooradering (GBDA) - worden niet specifiek genoemd en ook niet de rol van de provincie daarbij.

- NPLG wordt niet genoemd. De middelen van het Transitiefonds worden herbestemd:
 - Circa € 4 miljard blijft op begroting LNV (o.a. LBV en koploperprojecten), waaronder de middelen die eind maart in de maatregelpakketten zijn aangevraagd;
 - € 5 miljard wordt bestemd voor landbouw (innovatie, opkoopregeling, mest);
 - € 500 miljoen per jaar wordt structureel ingezet voor agrarisch natuurbeheer. Bij de huidige verdeling over de provincies komt dat neer op zo'n € 40 miljoen per jaar voor Overijssel (vergelijking: nu is dat € 9 miljoen op jaarbasis). In de 3x3-aanpak van het PPLG Overijssel spelen deze ecosysteemdiensten een hoofdrol. Dit is een belangrijke keuze van het nieuwe kabinet.

Wat u van ons de komende maanden kunt verwachten

Vanuit onze ambitie om de aanpak voor een toekomstbestendig landelijk gebied in Overijssel voort te zetten en om de vergunningverlening weer op gang te krijgen, zullen we de komende tijd in gesprek gaan met onze gebiedspartners en de mogelijkheden uitwerken. Daarbij hanteren we de volgende uitgangspunten:

- We houden vast aan de gebiedsgerichte 3x3-aanpak voor het landelijk gebied. De opgaven die we in het PPLG Overijssel hebben opgenomen krijgen met het Hoofdlijnenakkoord een andere invulling en basis, maar de samenhang tussen de doelen koesteren we als kern van een toekomstbestendig en leefbaar platteland en horen bij onze 'Overijsselse aanpak'. Vanuit de eerste gesprekken met onze partners en enkele koplopers halen we op dat zij dit uitgangspunt omarmen.
- We stellen vooralsnog geen PPLG Overijssel 2025 op. De eerste consulterende gesprekken met uw Staten en onze gebiedspartners over de toekomst voor ons platteland zullen op we op een later moment voeren. Een vervolg van onze gebiedsgerichte 3x3-aanpak zullen we vormgeven op basis van de uitwerking van de afspraken uit het Hoofdlijnenakkoord in een Regeerakkoord.
- We blijven inzet leveren voor de lopende projecten en gebiedsprocessen waarvoor het Rijk al middelen beschikbaar heeft gesteld of gaat stellen. We gaan in gesprek met initiatiefnemers of zij de wens hebben om de ingezette lijn al dan niet voort te zetten. En dat alles binnen de veranderde context van het Hoofdlijnenakkoord.
- De impasse rondom vergunningverlening, PAS-melders en handhavings- en intrekingsverzoeken blijft bestaan en vraagt om een heroriëntatie. Het Hoofdlijnenakkoord biedt naar verwachting de komende jaren nog geen oplossing en de druk op de provincie door handhavings- en intrekingsverzoeken zal toenemen. We zullen onderzoeken, mede in IPO verband en met het Rijk, welke alternatieve handelingsperspectieven er zijn, zolang de afspraken van het Hoofdlijnenakkoord nog niet tot een andere juridisch houdbare koers hebben geleid.

Na het zomerreces zullen wij u nader informeren over de wijze waarop wij gezamenlijk met onze gebiedspartners willen werken aan de toekomst voor ons platteland in Overijssel.

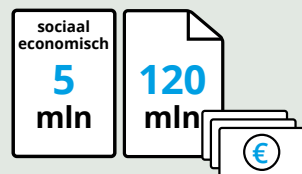
Gedeputeerde Staten van Overijssel,

voorzitter, A.P. Heidema

secretaris, N. Versteeg

Koploperprojecten: 36 gebiedsprocessen en 6 proeftuinen

We bevinden ons in een bijzondere pioniersfase, waarin we ruimte nemen om samen de toekomst voor ons platteland te verkennen. We zetten de energie in de gebieden centraal door te werken aan 42 koploperprojecten. Dit zijn 36 gebiedsprocessen waarin boeren en overheden samenwerken en zes proeftuinen waarin we met gebiedspartners werken aan onder meer thema's als Beekdalen, Overgangsgebieden Natura2000, Organisatie en samenwerking, Veenweide, Basisgebieden en Waterwingebieden. Met deze koploper-projecten verkennen we hoe en waar we de doelen willen bereiken. Uit de verkenning van deze koploperprojecten komen ook wensen en behoeften om in te investeren. Naast provinciebrede maatregelen om bij te dragen aan brede emissiereductie komen er dus ook regelingen die tegemoetkomen aan de wensen van

ondernemers en inwoners uit de koploperprojecten. Deze maatregelen worden afgestemd op behoeften, uitdagingen en kenmerken per gebied.

Door provinciebrede maatregelen te combineren met gebiedsspecifieke maatregelen ontstaat een gebalanceerde aanpak die zowel de algemene behoefte tot emissiereductie als de specifieke behoefte van gebieden aanpakt.

Het Rijk verwacht dat we deze eerste geldstroom gebruiken om daar aan de slag te gaan waar de opgaven het grootst zijn. Denk aan veenweidegebieden, beekdalen, waterwingebieden en rondom onze Natura 2000-gebieden.

Vergoeding afwaarderen grond

Soms betekenen gebiedsgerichte maatregelen dat landbouwgrond een andere functie krijgt. Bijvoorbeeld rondom Natura-2000 gebieden, de KRW-beekdalen (Kaderrichtlijn Water), waterwingebieden en veenweidegebieden. Grond kan daardoor financieel een andere waarde krijgen.

De provincie heeft geld aangevraagd bij het Rijk om eventueel waardeverlies in grond te vergoeden. Dat heet het 'maatregelpakket grond'. Tot en met 2026 gaat het om een bedrag van ongeveer 44 miljoen euro. Het is een vergoeding voor de afwaardering van grond door overheidsingrijpen door gebiedsgerichte maatregelen in het kader van het PPLG. En voor de gevolgen van dit overheidsingrijpen, zoals bijvoorbeeld hogere waterstanden, beperking bemesting of gewasteelt, scheurverbod enzovoort. Het is niet bedoeld voor de opbouw van de grondpositie (ofwel: het kopen van grond). Hiervoor zijn andere budgetten beschikbaar.

Hoe doe ik een aanvraag?

Dat kan nu nog niet. Dit maatregelpakket staat niet op zichzelf en is afhankelijk van de uitvoering van de andere maatregelpakketten 'koploperprojecten' en 'landbouw' in het PPLG. Pas als die op gang komen, kan immers de afwaardering van grond worden bepaald. In de tussentijd ontwikkelt de provincie een regeling om aanvragen en uitkering mogelijk te maken. Zodra die vorm krijgt, informeren we betrokken partijen hierover. Kijk ook op www.overijssel.nl/pplg en abonneer je op de nieuwsbrief.

**Provinciaal Programma
Landelijk Gebied Overijssel**
Toekomst voor ons platteland

College van burgemeester en wethouders - 2 juli 2024 - 2024_B&W_00512

Contact PPLG: Vragen over het Provinciaal Programma Landelijk Gebied: pplg@overijssel.nl

Nu investeren in de toekomst voor ons platteland

Een sterk sociaal- economisch platteland

Behoud (bij voorkeur verbeteren) welzijn en welvaart Overijsselse plattelandsbewoners

Toekomstbestendige agrarische sector

Duidelijke kaders en randvoorwaarden voor waardering producten en diensten die de boer levert

Natuur versterken

We werken aan waterkwaliteit en -kwantiteit, bodemkwaliteit en schonere lucht (stikstof en broeikasgassen verminderen).

**3x
Doelen
centraal**

We investeren in de periode 2024-2026 naar verwachting 234 miljoen van het Rijk in de toekomst voor ons platteland. Dit geld gaat vooral naar boerenerven en onze koploperprojecten. Boeren kunnen hiermee hun bedrijven aanpassen en verduurzamen. Samen met waterschappen en gemeenten werken we in proeftuinen aan natuurherstel en omgaan met klimaatverandering. Ook kunnen we een vergoeding bieden voor de afwaardering van grond. Zo werken we aan een goede balans tussen landbouw en natuur.

De basis waarop we verder bouwen

Investeringsplan

Ons goedgekeurde investeringsplan volgt de richtlijnen van het Rijk. Met deze 234 miljoen euro zetten we de eerste stappen om onze doelen te bereiken. Om de toekomst voor ons platteland op lange termijn te waarborgen hebben we meer geld nodig.

3x3 aanpak

We houden vast aan onze kenmerkende Overijsselse 3x3 aanpak. De investeringen die we nu doen zijn belangrijke stappen om samen in beweging te blijven. We verkennen met onze gebiedspartners, boeren en inwoners de toekomst voor ons platteland. We leren door te doen.

Geld voor boerenerv

We investeren in innovaties in de agrarische sector, gebiedsprocessen, proeftuinen en gemeenschappen. Een groot deel van het geld zal landen op de boerenerven.

Provinciebreed en maatwerk

We hanteren twee hoofdlijnen: geld dat we nodig hebben om provinciebreed (generiek) in te kunnen zetten voor emissiereductie en geld dat we kunnen inzetten voor maatwerk in de gebieden.

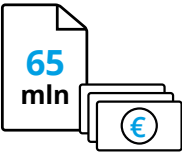
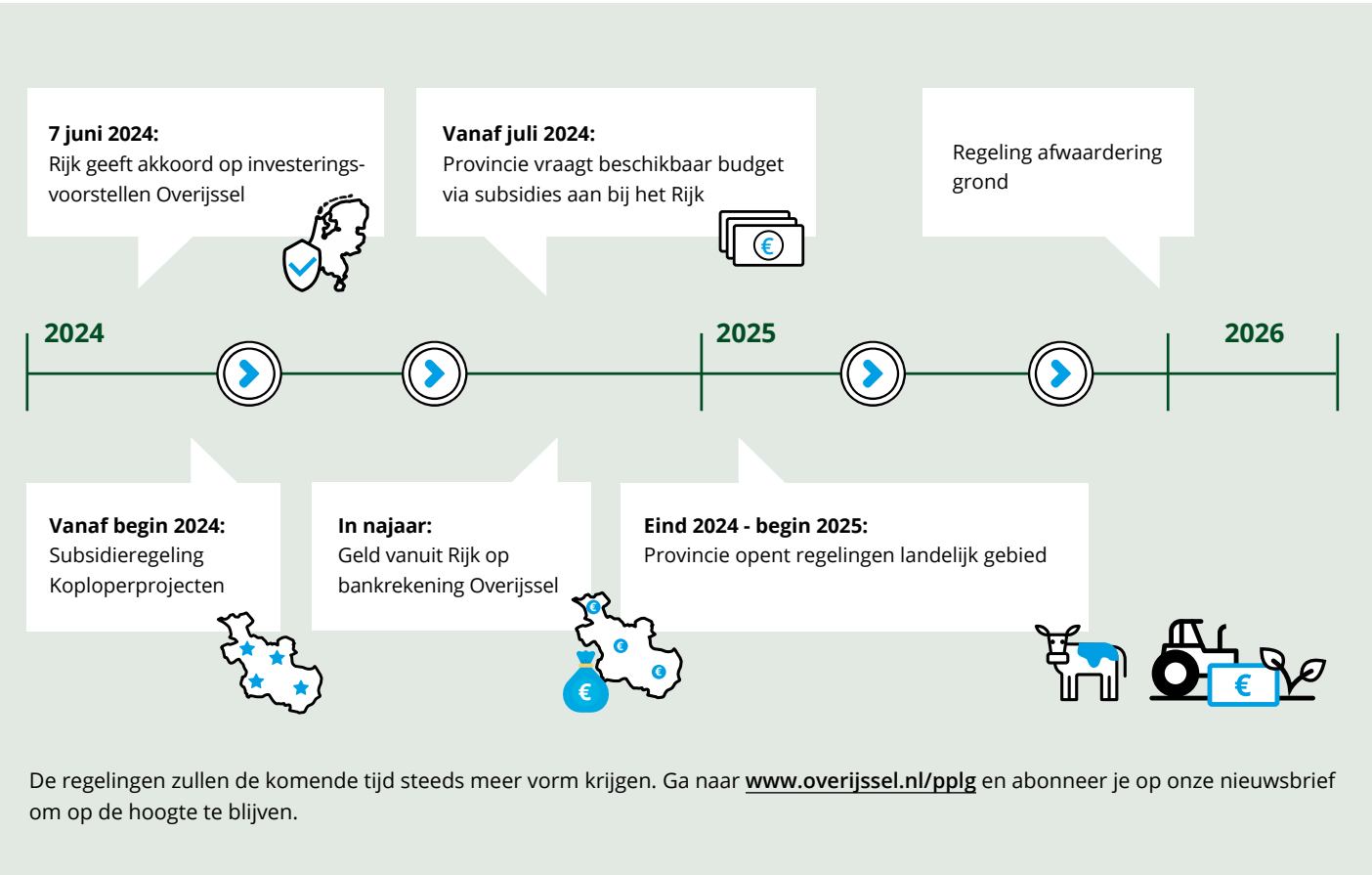
**Provinciaal Programma
Landelijk Gebied Overijssel**
Toekomst voor ons platteland

Meer actuele informatie: www.overijssel.nl/pplg

Welk budget is nu beschikbaar? De beschikbare rijksmiddelen voor Overijssel (234 miljoen) bestaan uit twee delen. Met het geld voor het eerste deel van onze aanvraag (142 miljoen) hebben zowel de Tweede als de Eerste Kamer ingestemd. Het tweede deel van de aanvraag (92 miljoen) moet nog worden behandeld (in de Voorjaarsnota) in de Tweede en Eerste Kamer. **Let op!** De bedragen genoemd in deze factsheet zijn daarom 'naar verwachting'.

Regelingen voor partners, boeren en inwoners

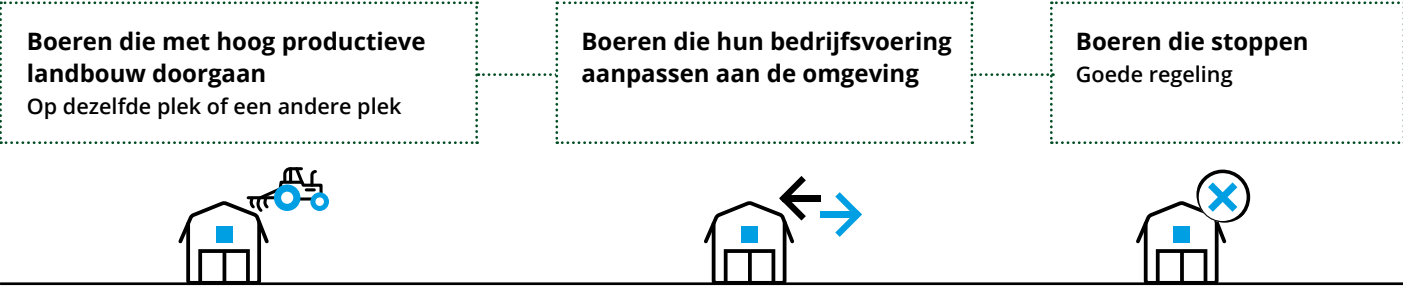
Met het geld dat nu beschikbaar wordt gesteld kunnen we verder tot en met 2026. We werken hiermee aan een leefbaar platteland, een toekomstbestendige landbouwsector en herstel van de natuur, het watersysteem en aan omgaan met klimaatveranderingen. De provincie moet nu eerst het toegewezen geld aanvragen bij het Rijk, daarna komt het beschikbaar in regelingen. Dat zal naar verwachting eind dit jaar zijn.

Steun voor boeren

We willen veel geld laten landen op de boerenerven. Daarmee ondersteunen we onder meer boeren die op hun bedrijf maatregelen willen nemen die bijdragen aan een duurzame landbouw. Managementmaatregelen als weidegang dragen al veel bij,

zo ook nieuwe teelten, innovaties, omvormen, natuurinclusief boeren, biologisch gaan werken en meer. Het geld dat hiervoor beschikbaar komt, is voor het zetten van eerste stappen. Voor de duidelijkheid: op basis van vrijwilligheid. De investering in de landbouw is naar verwachting ongeveer 65 miljoen tot en met 2026.

Welke stappen wil jij als boer nemen met je bedrijf? Wij geven financiële ondersteuning met subsidies, zoals:

- Vouchers**
Tijden veranderen en hoe speel je als ondernemer daarop in? We geven subsidie om een bedrijfsplan voor de toekomst te laten maken.
- Innoveren**
We stimuleren pilots in innovaties in stal-, bedrijfsmodel- en bodem- systemen en metingen.
- Verbeteren bedrijfsmanagement**
Door vakmanschap en ondernemerschap verbeter je je bedrijf. Voldoe aan vooraf beschreven KPI's en verbeter je bedrijf. Denk hierbij aan meer weidegang.
- Aandacht voor natuur**
We ondersteunen bij het verder aan de slag gaan met natuur-inclusieve landbouw (agroforestry en omschakelen naar biologisch).
- Nieuwe teelten**
We stimuleren nieuwe teelten en gewassen (eiwitteelt en biobased gewassen). We helpen mee aan het scheppen van goede voorwaarden voor lokale ketensamenwerking op het gebied van voedsel en bouw.
- Stoppen met boeren**
Wil je stoppen met het bedrijf of iets heel anders gaan doen? Meld je bij de ervencoach, die je verder helpt.
- Starten van een landgoed**
Stoppende melkveehouders ondersteunen we bij het starten van een landgoed, waarmee je bijdraagt aan natuurbeheer en realisatie van nieuwe natuur en/of bos op landbouwgrond.

Wij investeren in toekomst voor ons platteland

Het Rijk

Het Rijk stelt nu landelijk 1,54 miljard euro beschikbaar voor toekomstgerichte maatregelen op het platteland. Daarvan heeft het Ministerie van Landbouw en Natuur 234 miljoen bestemd voor de provincie Overijssel voor koploperprojecten, voor landbouwmaatregelen en voor afwaardering grond.

Lokale overheden

Gemeenten en waterschappen zijn medeuitvoerders van de opgaven op het platteland, aangezien zij soms ook bevoegd gezag zijn.

Initiatiefnemers koploperprojecten

Initiatiefnemers van gebiedsprocessen en opdrachtgevers van proeftuinen ontvangen financiering, bijvoorbeeld door een subsidieaanvraag in te dienen. Zij zijn verantwoordelijk voor besteding van het geld op basis van gemaakte afspraken met de provincie. Zij leveren aan het eind van de (voor) verkenningsfase producten op zoals een plan van aanpak of een programma van eisen. Koploperprojecten werken hierbij volgens de handreiking gebiedsprocessen.

Provincie Overijssel

De rol van de provincie als gebiedsregisseur omvat een breed scala aan verantwoordelijkheden als het gaat om bijdragen aan de toekomst voor ons platteland. De provincie coördineert de samenwerking tussen verschillende belanghebbenden en partijen op het platteland. Dit omvat niet alleen overheidsinstanties, maar ook landbouw-, natuur-, en maatschappelijke organisaties, bedrijven en bewoners. Zorgvuldige financiering is een belangrijke taak van de provincie. We stellen begrotingen op, signaleren financieringsbronnen en beheren de financiële middelen voor de uitvoering van het programma. De provincie verwacht hierbij een stevige financiële basis vanuit het Rijk. Naast het beheren van de financiering, heeft de provincie ook een belangrijke rol bij het monitoren en evalueren van de voortgang en impact van alle inspanningen die we doen op het platteland. Ons gezamenlijke doel is dat elke euro zo goed mogelijk wordt besteed aan de toekomst voor ons platteland.

Agrariërs (individueel en in collectieven)

Boeren kunnen op basis van subsidieregelingen geld ontvangen. Voor de meest efficiënte verspreiding van het geld werkt de provincie samen met de landbouwcollectieven.

Brede samenleving (inwoners)

In de koploperprojecten (gebiedsprocessen en proeftuinen) investeren we ook in sociaal-economische verbeteringen. De provincie stelt daarnaast ook zelf miljoenen beschikbaar via programma's als Leefbaar Platteland, Erfcoaches, Natuur voor Elkaar en Leader.

